

METSKÜLA ARENGUKAVA 2019 – 2029

Viljandimaa
Põhja- Sakala vald

HOIDKEM ELU IIDSEŠ KÜLAŠ ÜKŠTEIŠELE ABIKÄTT ANDES !

2018

Projekti „Külaelu arendamine Metskülas 2018. aastal“ toetajad:

1) Kodanikuühiskonna Sihtkapital

2) Põhja-Sakala vald

Sisukord

1. Sissejuhatus	4
2. Metsküla hetkeolukorra kirjeldus	6
2.1 Küla paiknemise kirjeldus	6
2.2 Looduslikud olud	7
2.3 Ajalugu	8
2.4 Elanikkond	8
2.5 Külaelanike hõivatus	9
2.6 Küla sotsiaalsed olud ja ühistegevus	9
2.7 Küla infrastruktuuri kirjeldus	10
2.7.1 Teed	10
2.7.2 Elekter	10
2.7.3 Vesi, kanalisatsioon.....	11
2.7.4. Prügimajandus	11
2.7.5. Postisideteenused	11
2.7.6. Telefoniühendus, arvutid, internet	11
2.7.7. Infolevi	11
2.7.8. Külaelanike koostöö	12
3. Arengukava jälgimine, korrigeerimine	13
4. Küla tulevikupilt – METSKÜLA VISIOON 2029	14
5. Metsküla küla arengukava tegevuskava 2019 – 2029	15
5.1. Eelisarendatavad valdkonnad	15
Metsküla küla investeeringud	15
Metsküla elukeskkond, teed ja võrgud	15
Metsküla ühistegevus	15
6. Lisad	16
Lisa 1. Metsküla SWOT-analüüs	16
Lisa 2. Metsküla arendusolukord 20. oktoober 2018	17
Lisa 3. Metsküla küla arengukava 2008- 2018 tegevuskava analüüs	18
Lisa 4. Arengukava koostamise töörühma koosolekutel osalejate nimekiri	19

1. Sissejuhatus

Metsküla küla asub Põhja-Sakala vallas Viljandimaal. Metsküla on elanike arvult vallas viiendal kohal. Osa külast jääb kogu Põhja-Euroopas looduslikult omapärase kevaditi ja sügise ti üle ujutavate jõgedega Soomaa Rahvusparki piirkonda.

MTÜ Kodupaik Metsküla asutati 12. augustil 2007. Asutajaliikmeid oli üheksa. Praegu on seltsil 34 liiget. Seltsi tegevuse põhieesmärgiks on kohaliku initsiatiivi ning kohaliku elu arendamine, küla integreeritud strateegia koostamine, elluviimine ja arendamine tuginedes kolme sektori partnerlusele.

Tegutseb selleks, et Metsküla oleks elujõuline küla, mis on heakorrastatud, turvaline, elujõuliste majapidamistega ja ühtehoidva külakogukonnaga.

2008. aastal valmis Metsküla küla arengukava, mille koostamisest said kõik soovijad osa võtta. Arengukava koostamine oli omamoodi sündmuseks, sest kokku saadi erinevates taludes. Meenutatakse, et toona peetud tõsised arutelud kulgesid väga sõbralikus meeleolus, visati ka nalja, sai naerda.

2018. aastal alustati järgnevas kümneks aastaks küla arengukava koostamist. Taas on peetud külakoosolekuid – tehtud kokkuvõtteid, analüüsitud, kogutud andmeid ja seatud ühiseid plaane.

Seltsi tegevusaastate jooksul on välja kujunenud ühised kültraditsioonid on talgupäevad ja jaanipäevad. Kooskäimise kohaks on külaplats, kuhu on ühiste jõududega ja annetuste abil rajatud varjualune, külakemmerg, kiik, väikelaste liumägi, lauad-pingid ja palliplats. Korraldatud on küla kokkutulekuid, antakse välja külalehte „Metsküla Elu“, seltsil on veebileht <http://www.metskula.ee/> ja *Facebook*.

Külaseltsi kodulehel on kirjutatud nii: „Iga inimene on oma kodu nägu. Kodudest saab näo küla. Meie küla muutub järjest kaunimaks, meie majades elavad inimesed, kes hoolivad üksteisest.“

Metsküla kohta on aegade jooksul kogutud, süstematiseeritud ja talletatud üsna palju materjali. Arengukava maht ei võimalda neid kõiki käsitleda. Kirjalikke materjale on koostanud ja oma erakogus talletanud Vahelaane talu peremees Ako Luts. Ühteist leidub ka Vastemõisa raamatukogus.

Käesolev arengukava on Metsküla küla teine arengukava. Selle koostamise vajadus tulenes soovist küla tervikuna arendada, vajadusest siduda külaelanike soovid valla arengukavaga, esitada Metsküla küla tulevikuplaanid ja motiveerida inimesi kodukohas tegutsema ning planeerida tegevusteks vajalikke vahendeid.

Külaseltsi juhatus on olnud arengukava koostamise eestvedaja. Nii eelmise kui ka selle arengukava koostamise võttis südameasjaks juhatuse liige Maie Arba, kellele usaldati protsessi tööshoidmine ja juhtimine. Küla arengukava koostamisse oli kaasatud FIE Piret Koorep. Arengukava koostamiseks ning sellega seonduvaks õppekäiguks on saadud innustust ja rahalist abi Kodanikuühiskonna Sihtkapitali Kohaliku omaalgatuse programmist – projekt „Külaelu arendamine Metskülas 2018. aastal“. Seltsi tegevust toetab Põhja-Sakala vald.

Arengukava planeeritava osas on peetud mõttevahetusi nii suuremates kui ka väiksemates gruppides. Vahelaane talu peremees Ako Luts on külarahvale arutamiseks koostanud ja tutvustanud väga põhjalikke ja mitmete partneritega koostegemiseks sobivaid plaane. Kogunenud ettepanekute koos läbi vaatamiseks kui ka küla nõrkuste, tugevuste, ohtude ja võimaluste kaardistamiseks korraldati 20.-21. oktoobril 2018 väljasõiduseminar, mille üheks osaks oli ka inspiratsiooni saamine teise samanimelise küla tegemistest. Bussitais Metsküla rahvast külastas Läänemaal asuvat Metsküla küla, mis haldusüksusena asub Pärnumaa Läänerranna vallas. Koos võõrustajatega Metsküla kultuuriühingust käidi loodusrajal, vesteldi sellest, kuidas sealseid loomakasvatajaid kimbutavad roostikus elavad šaakalid, huvituti külameenetest, neist väikestest savilindudest, mida Metsküla kooli lapsed valmistavad meeneteks Lahemaa rahvusparki ja oma kooli külalistele, saadi teada, et selts korraldab hobuvõistlust „Metsküla kronu“, peab väikest Metsküla algkool, annab mitu korda aastas välja küla ajalehte, tervitab kargel ja müstilisel moel põllule küünlaringi süütamisega iga aasta

esimesel tunnil uut aastat nii omakülainimestega kui teiste sellest osa saada soovijatega. Erinevates maakondades asuvate Metskülade külarahval jagus palju ühist kõneainet.

Arengukava koostamise töörühmade koosolekutel osalejate nimekirjad on vormistatud käesoleva dokumendi lisadeks (vt lisa 4).

Arengukava koostamise protsessist on teadlik Põhja-Sakala vald. Metsküla küla arengukava on kooskõlas valla arengukavas sisalduvaga. Näiteks on Põhja-Sakala valla arengukavas märgitud, et vallas on aktiivne külaliikumine ja seltsielu, mis tugineb kohalikul identiteedil, traditsioonidel ning kogukonna ühtsusel ja vastutustundel.

Metsküla esindaja osaleb valla külaliikumise ümarlaua istungitel, kus ta on tutvustanud ja tutvustab Metsaküla tegevust ja arenguplaane.

Vahendid küla arengukava teostamiseks soovitakse tagada projektide kirjutamisega Eesti fondidesse, rahastamisvõimalusi otsitakse Euroopa Liidu programmidest, väga loodetakse ka Põhja-Sakala vallavalitsuse ja volikogu toetusele, kuid kasutatakse ka seltsiliikmete vabatahtlikku tööd, annetusi ja seltsi omavahendeid.

Vastutus arengukava täitmise koordineerimise eest jääb mittetulundusühingule Kodupaik Metsküla kui käesoleva dokumendi koostamise protsessi ellukutsujale.

18. novembril 2018 toimus Vastemõisa rahvamajas Metsküla külakoosolek, mille käigus redigeeriti ja seejärel kinnitati käesolev arengukava.

Edaspidi vaadatakse arengukava üle vastavalt vajadusele, täiendatakse ja muudetakse tegevusi vastavalt uuenenud olukorrale, kinnitatakse otsused ja muutmised külakoosolekul.

2. Metsküla hetkeolukorra kirjeldus

2.1 Küla paiknemise kirjeldus

Viljandi maakonna Põhja-Sakala vallas asuv Metsküla (joonis 1) on suurel territooriumil (29, 67 km²) paiknev Natura-alasid sisaldav miljööväärtuslikus piirkonnas olev hajaasustusega küla.

Maakonnalinn Viljandi jääb külast 10 km lääne poole. Valla keskus Suure-Jaani on ca 16 kilomeetrit põhja suunas. Ida ja lõuna suunas asub naaber Viljandi vald. Osa Metskülast kuulub ürgse loodusega Soomaa Rahvuspargi piirkonda.

Põhja-Sakala vald

pindala 1153 km²

Mis moodustab
Viljandimaast ~33,7%

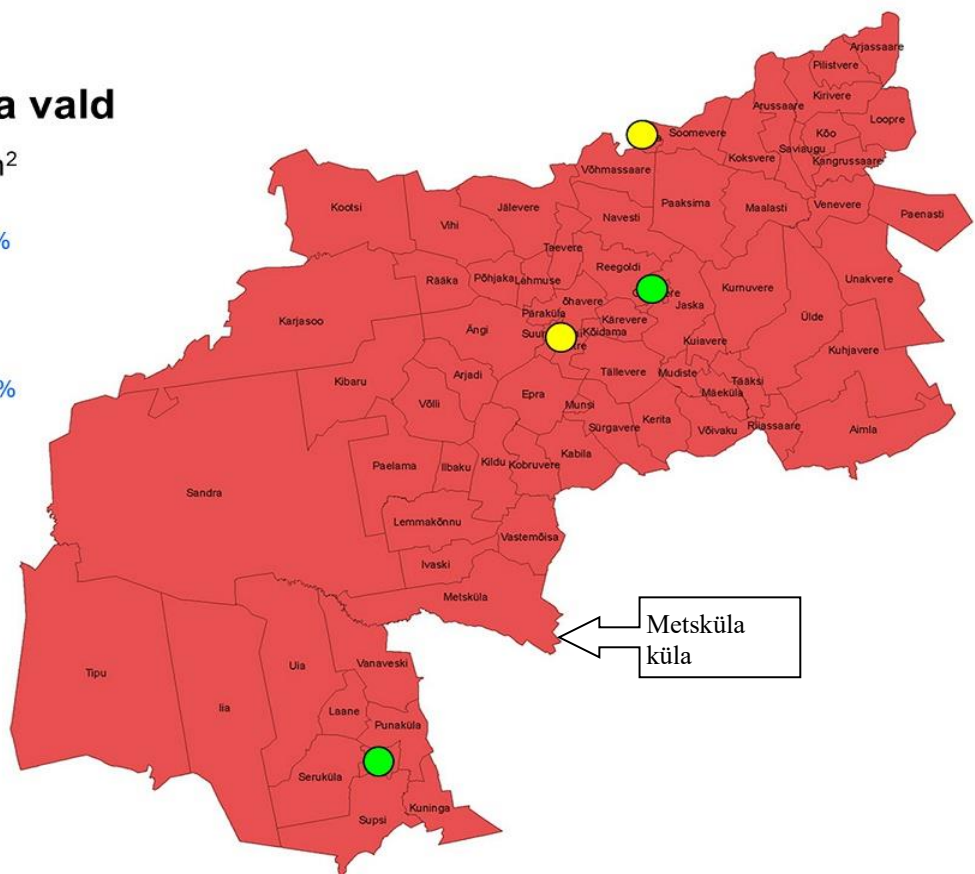
elanikke 8205
(17.11.2017 seis)

Mis on Viljandimaa
elanikkonnast ~17,3%

2 linna
(Suure-Jaani,
Võhma)

2 alevikku
(Olustvere,
Kõpu)

70 küla

Joonis 1. Põhja-Sakala valla külad. (Põhja-Sakala valla veebileht <http://www.pohja-sakala.ee/ulevaade-haldusjaotusest>)

Metsküla elanike elu-olu on tihedalt seotud naabritega. Peamine tõmbekeskus on **Viljandi linn**, mis on ca 10 km kaugusel. Sealt leitakse eluks vajalik teenuste pakett: pere- ja erialaarstid, haigla, kool, lasteaed, kauplused, kohvikud ja toitlustuskohad, huvialategevus ja lõbustused, kultuur (teater, kontserdid, kino), sport, turismiinfo, autoremont ja kütusetanklad, prügila ja side- ning IT-teenused, pangad ja maksuamet, riigiteenused, ühistransport (buss ja rong), kalmistu, päästeamet, politsei ja kiirabi. Sageli on Metskülas elava inimese töökoht Viljandis.

Viljandi vald, mille vallakeskus on samuti Viljandis, ümbritseb suurt osa Metskülast. Tõmbekohaks on selle valla puhul eelkõige tema territooriumil asuv Viljandi maakonna haigla. Vähesel määral ollakse seotud Viljandi valla Pärsti, Päri ja Puiatu küladega. Mõnes neist käiakse töö, tarbitakse neis asuvate sidemastide teenuseid. Tegutseb Päri – Metsküla jahiselts.

Suure-Jaani linn, kuhu on 16 km, on ametlik vallakeskus, mis seob ning seab Metsküla vallavalitsuse ja -volikogu kaudu. Käiakse ka linnakese kooli, poodidesse, apteeki, ilusalongi, kirikusse ja kalmistule, tarbitakse pangateenuseid, saadakse osa suurematest kultuuri- ja spordiüritustest, ühiselt korraldatud sotsiaalhoolekandes. Põnevusega plaanitakse Suure-Jaani hiljuti loodud uue veekeskuse külastusi, sest veekeskust ju oluliselt lähemal asuvas Viljandis pole. Suure-Jaanis asuvad politsei ja päästeamet. Suure-Jaani käiakse tööle.

Vastemõisa küla, mis on 4 km kaugusel, on oma valla piires lähikonda jääv suurim naaberküla, kuhu viiakse lapsi lasteaeda ja kooli. Enne omavalitsuste 2005. aastal toimunud ühinemist asus Vastemõisas samanimelise valla keskus. Metsküla kuulus siis Vastemõisa valla koosseisu. Kui juhtutakse, siis käivad Metsküla elanikud Vastemõisas poes ja bensiinijaamas. Lüüakse kaasa kultuuri-, spordi- ja/või noorte tegevuses või külastatakse kultuurimaja, spordiüritusi, laste mänguväljakut, järveäärset puhkekohta ja noortekeskust. Minnakse raamatukokku ja internetipunkti. Vastemõisas on liigiti jäätmete kogumise jäätmejaam.

Kõpu küla on 2017. aastal toimunud haldusreformi järel samuti Põhja-Sakala valla osa. Kõpu on 18 km kaugusel. Naabrit teatakse vana tõmbekeskusena sealse kalmistu tõttu. Kunagi on Metsküla kuulunud toonase Kõpu valla koosseisu. Kõpu kaudu läheb otsetee **Pärnu** suunas. Luterliku Kõpu Peetri koguduse õpetaja korraldab kihelkonnaraamatu koostamist, milles kogukonnapärimused. Selle raamatu koostamiseks on korraldatud kokkusaamisi, mille on osalenud ka Metsküla külaseltsi esindaja.

Olgu veelkord nimetatud, et ollakse seotud ka RMK **Soomaa rahvuspargiga**. Objekt nr 34 rahvuspargi kaardil on **Ruunaraipe luited**, milleni Metsküla keskel olevalt teeristilt on ca 6 km. Turistidele on tuntud Soomaa matkarajad. Ürgmere piiri tähistav iidne Ruunaraipe luide jääb Metsküla piiridesse. Tohvriil käivad kohalikud inimesed ja linlased metsaande – seeni ja marju – korjamas. Kahjuks ei ole luitele otseteed. Tuleb sõita läbi Viljandi valla Tohvi küla.

2.2 Looduslikud olud

Külas on Natura-kaitsealasid. Peaaegu 1/3 Metsakülast on Soomaa koosseisus: küla lääneservas on ürgsed metsad ja rabad. Selle osas esineb üleujutusi. Põhjasuunda jäävad küla põllumaad ja suurem asustustihedus.

Metsküla asub ebatasasel pinnal. Kõrguste vahe on 20–60 meetrit. Maastik on hästi liigendatud. Selle piirkonna põllumaid hinnatakse keskmiselt viljakateks. Põllumullad on mitmekesised. On liivaseljäandikke ja huumuserikkaid põlde. Harimata maad on üsna vähe. Valdav osa põllumaad on kasutusel kas omanike või rentnike poolt. Täiendavaid aktiivseid meetmeid mullastiku kaitseks vaja pole. Majanduslikult kasutatav mets on riigi- ja eraomanduses.

Metsküla maavarad on liiv, kruus, savi. Saunamaal on loaga kruusakarjäär. Peamiseks loodusressursiks on põhjavesi, mida kasutatakse majandus- ja joogiveena vähe. Majapidamistes kasutatav salvkaevudevesi tuleb pinnaveest. Selliste kaevude vee omadused on muutlikud ning sõltuvad suuresti kaevu asukohast ja sanitaartsooni olemasolust. Vee kvaliteeti on vähe uuritud.

Maapinnas leidub savilademeid. Nüüd seiskunud, kuid kunagise Tohvri tellisetehase tootmise alus - savi - saadi just Metsküla maadest.

Metskülas ei ole looduslikke järvi. Pinnase kuivendamiseks on kaevatud kraave. Ojadele on paisutatud mõne talu juures tiike. Probleemiks on, et külas puudub avalikult puhkamiseks ja suplemiseks kasutatav veekogu.

2.3 Ajalugu

Viljandi praost ja kodu-uuriija A. Westren-Doll oli arvamisel, et Metskülas elati juba IX sajandil, sest küla asus Pihkva – Pärnu veeteede jääva Raudna jõe kallastel.

1880. aastal leiti Saunamäe talu maal kraavi kaevates 1,2 meetri sügavuselt ilmselt nooremast rauaajast pärinev massiivne pronksist Metsküla (ka Kõpu) võru. Haruldane 1,557 kg kaaluv ehe arvatakse olevat siia sattunud kaubavahetuse kaudu. Veelgi vanemad leiud pärinevad 1928. aastast, mil Lellepi talu peremees olla oma talu maale sooserva linaleotusauku kaevates leidnud kivikirve ja kaks tammepuust (sõja)nuia. Selle lei võib dateerida nooremast kiviajast pärinevaks.

II aastatuhande I poolest on Metskülas kaks maa-alust kalmistut. Esimene kalme on Varesse talu maal ja teine Kurika männikus. Metsküla ehk *Mieczla* esmamainimine jääb 1583. aastasse. Siis oli külas olnud viis majapidamist. Kuid 1601. aastal olnud *Das Metzia* külas juba üksteist talu ja kaks üksjalga (tegid ühe päeva nädalas mõisale tööd). Poola – Rootsi sõdade läbi sai küla tugevasti kannatada. Alles jäi vaid kolm majapidamist. Taas kümme talu oli Metskülas 1638. aastal.

Üheks vanimaks Metsküla taluks peetakse Sooba talu. Selles talus oli kool, seal elas mitu põlve koolmeistreid. 1877. aastal ehitas Kõpu vald Metskülla algkoolihoone. 1913. aastal ehitati sellele üks klassituba juurde.

1908. aastal saadi tollastelt võimudelt luba Metsküla Rahvaraamatukogu asutamiseks. 1905. aastal tegutses külas segakoor. Talutubades ja küünides jätkus simmanite ehk jubide pidamine, kus lõõtspilli saatel tantsiti ja tehti ringmänge. 1921. – 1940. aastani tegutses Metsküla Haridusselts (68 kuni 85 liiget) ja 1937. – 1939. aastani Metsküla Vabatahtlik Tuletõrje Ühing. 1921. aastal loodi neljakümme liiget koondav Metsküla Põllumeeste Kogu. Umbes samapalju noori koondas 1935. – 1940. aastal Metsküla Maanoorte Ring. 1938. aastal telliti Viljandist Johannes Fuksilt projekt, et külla rahvamaja ehitada. Koos külarahvaga ehitas maja valmis Vabatahtliku Tuletõrje Ühingu Metsküla rühm. Juba 1924. aastal oli asutatud Palitse postitalu ja kauplus ning 1928. aastal saadi külla esimene telefon.

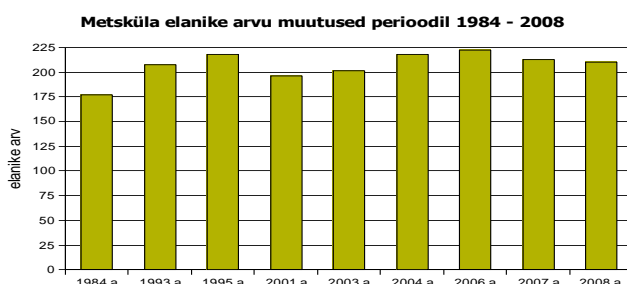
Küla arengut pidurdavateks teguriteks olid II maailmasõja sõja-aastad ja küüditamine. 1949. – 1993. a on Metsküla küla kuulunud erinevate kolhooside koosseisus. „Kalju“ kolhoosi aegadel rajati küla teedevõrk. 1970. aastal ehitati külla kaheksa korteriga kahekorruseline elumaja.

Taasiseseisvunud Eestis viidi läbi maa- ja omandireform. Metskülas on era-, valla- ja riigimaid. Mitmed külaelanikud on oma hooneid kapitaalselt remontinud, on tehtud ümber- ja juurdeehitusi.

2.4 Elanikkond

1935. aastal elas Metskülas 365 inimest. Majapidamisi oli 82. Neist vanatalusid 32, väiketalusid 40, käsitöölise majapidamisi 10. Küla pindala oli 2414,29 hektarit. Vahemikus 1939.a – 1972.a oli küla jagatud kaheks: Metsküla (101 elanikku) ja Männiku küla (130 elanikku). Külade vahel oli piiriks Luha–Vastemõisa tee.

1984. aastal loeti Metsküla (ühendatuna) elanikeks 177 inimest. 1993. aastal 207 ja 1995. aastal 218 inimest. Seejärel on külaelanike arv ca paarikümne inimese võrra langenud. Aastate tõusud ja langused näitavad, et käesoleva sajandi esimesel kümnendil oli Metsküla ligikaudu 200 inimese elupaigaks.

Eelmise arengukava koostamise ajal elas (16.09.2008 seisuga) Metskülas 210 elanikku. Nüüd on see arv statistikaameti andmetel (seisuga 01.01.2018) Metsküla külas 175 inimest. Praegu on külas 35 elanikku vähem, kui oli kümme aastat tagasi.

Kui 2008. aastal oli huvitav tõdeda, et statistiliste andmete järgi oli nii mehi kui naisi Metskülas samapalju: 105 naist ning 105 meest, siis 2018. aastal on naisi külas veidi enam kui mehi. Sissekirjutuste järgi elab külas 90 naissoost isikut ja 85 meessoost isikut.

Kõige enam on külas 15-64-aastaseid. Neid on 115 inimest. 65-aastaseid ja neist vanemaid on 32. Kõige vähem on lapsed vanuses 0-14. Neid on 28.

2.5 Külaelanike hõivatus

Kuigi täpsed andmed puuduvad, on ilmne, et suurem osa Metsküla elanikest töötab Viljandis. Mitu korda päevas sõidab Metskülast läbi liinibuss. Alates 01. juulist 2018 saab kõikjal Viljandimaal maakonnasisese ühistranspordiga tasuta sõita. Võib loota, et see soosib liinibussiga tööle käimist, kui sõidugraafik sobib. Palgatööl käijate kõrval on arvestatav osa külaelanikest hõivatud taludes. Samas pakuvad talud vaid hooajalist palgatööd.

Ettevõtlusregistri andmetel on Metsküla territooriumile registreeritud kümme ettevõtjat: viis osaühingut ja viis FIE-t.

Metskülas tegutseb neli suuremat põllumajanduslikku tootjat, on kaks aiandustalu ja mitmeid puiduettevõtte. Enamasti tehakse kogu tootmis- ja müügitöö oma perega.

2.6 Küla sotsiaalsed olud ja ühistegevus

Sotsiaalhoolekandeteenuseid osutatakse ja koordineeritakse ühtselt Põhja-Sakala valla sotsiaaltöösakonnast. Metsküla eakatel pole oma ühendust, nad osalevad Vastemõisa ja Viljandi klubide töös ning külaseltsis. Eraldi suurte perede ja puuetega inimest ühendusi pole samuti loodud.

Metskülas ei ole kauplust, lasteaeda, kooli, kultuuri- ega külamaja, raamatukogu, avalikku interneti kasutamise võimalust, postipunkti, söögikohta, avalikku suplus- ega puhkepaika.

Lähim noortekeskus asub Vastemõisas. Sealsamas on ka raamatukogu. Huvikoolis käivad noored üldhariduskoolide juures.

Külas pole noortele piisavalt ning aastaringset eakohast vaba aja tegevust. Noored ja lapsed on kaasa löönud seni korraldatud küla heakorrapäevadel, jaaniõhtul ning aeg-ajalt sündmuse ettevalmistamisel.

Lähim kauplus asub samuti Vastemõisas, kuid enamuse Metsküla elanikke teeb oma sisseostud Viljandist. Külas teeb üks kord nädalas peatusi autokauplus.

Põhikooliealised lapsed õpivad kuus esimest kooliaastat Vastemõisas asuvas Suure-Jaani kooli Vastemõisa õppekohas. Seejärel valitakse, kus jätkata: mõned õpivad Suure-Jaanis, mõned Viljandi linnas olevates põhikoolides.

Suure-Jaanis saadakse gümnaasiumiharidus harvem kui Viljandi linnas olevas riigigümnaasiumis, sest linna on hõlpsam sõita. Liinibuss viib õpilased kodukülalt kooli ja toob tagasi koju.

Metsküla Mäeotsa talu maadel on väike küla- ja spordiplats, mida üheskoos hallatakse ja arendatakse. Kokkuleppel Mäeotsa talu perega, saavad külalapsed käia kiigeplatsil.

Paraku võib tõdeda, et kümne aasta jooksul on toimunud oluline muutus noorte ja laste ühistegevustes. Lapsed kogunevad harva palliplatsile. Käiakse erinevates koolides, seetõttu pole

külalastel ka igapäevast kokkusaamist. Samuti veedavad lapsed järjest enam ja enam aega internetis surfates, seal mängides.

Mäeotsa talu maadel varjualune on valminud külarahva oma töö ja vahendite ning ühiselt ostetud materjalidest. Varjualusel on eraldi arvestiga püsielektriühendus, mille loomist rahastas vald.

Varjualune on kasutusel ja vajalik, et korraldada ühiseid suviseid kokkusaamisi. Lisaks külakogunemistele on selts rentinud varjualus inimestele, kes soovivad seda kasutada erasüüdemusteks. Kehtib kokkulepe, et külaseltsi liikmetele on koha kasutamine tasuta.

2.7 Küla infrastruktuuri kirjeldus

2.7.1 Teed

Metsküla keskus asub Vastemõisa – Kõpu ja Viljandi – Metsküla – Kildu teede ristumiskohal. Külateid on muudetud järk-järgult tolmuwabaks.

Kuna elamud asuvad külas suhteliselt teede lähedal, häirib tolmu tee väga. Probleemiks on kruusateedel sõitvad veokid, mis muudavad tee ääres jalgsi või jalgrattal liikumise ohtlikuks. Külarahvas on huvitatud liiklustravalisuse ja tervisesporti edendamiseks. Külakeskusesse soovitakse valgustatud kergliiklusteed jalakäijatele ja jalgratturitele, rula- ning rulluisusõpradele.

Bussiliiklus toimub riigimaanteed mööda. Külas on vähe sõidetavad taluteed või talude juurde viivad erateed, mille korrastamise eest kannavad hoolt omanikud ise. Suuri segadusi teede omandiga – riigitee, vallatee, eratee – pole Metskülas olnud. Külainimesed peavad oluliseks, et "suure tee" ääres olevad majapidamised heakorrastavad järjepidevalt hoonete ja tee vahele jäävat ala. See annab külale hoolitsetud ilme.

Valla poolt korraldatud talvist lumetõrjet tehakse kõigi majapidamiste juurde kuni taluõueni. Kuna valla teehoiukava on võetud vastu pikka perspektiivi arvestades, siis iga-aastased investeeringud planeeritakse koos eelarvega. On oluline, et küla suudab selle kavandamisel esitada igakordselt ja õigeaegselt oma piirkonna vajadused.

Metsküla inimesed on väga huvitatud, et kruusakattega riigitee, mis viib külast Viljandisse, saaks tolmuwabaks. Selleks, et Viljandi – Metsküla riigimaantee nr 24150 saaks ükskord tolmuwabaks, on varsti pea veerandsada aastat käidud erinevate ametite ja ametnike jutul. Praegu on tee korrastamine remonditabeli pingereas 367. kohal.

Metsküla – Kildu maantee, mis suundub Ivaski poole, on kruusatee.

Kümme aastat tagasi oli kruusatee ka Metsküla – Kõpu tee. Teeremont oli 2017. aastal. Nüüd on tee tolmuvaba.

Metskülas on mitu silda. Luha ja Tohvri sild on korrastatud ja sõidetavad. Vana Tohvri veski juurde oleks võimalik taastada Raudna jõe sild, et võimaldada ülesõit väikeautodele. Selle silla taastamine tagab küla territooriumi ühtsuse.

2.7.2 Elekter

Küla on elektriga varustatud. Võrguettevõtte on aegunud liine ja alajaamu renoveerinud. Siiski pole olukord hea. On endiselt kohti, kus pinge on madal, esineb ootamatuid ja kauakestvaid rikkeid ning volukõikumisi.

Küla keskses on kolm tänavavalgustuspostit, mistõttu on keskosa muutunud öisel ajal turvalisemaks. Külarahvas soovib, et valgustatud ala oleks suurem. On vajalik paigaldada minimaalselt kolme postit, et valgustatud saaks ka teede ristmik.

2.7.3 Vesi, kanalisatsioon

Metsküla on hajaküla, milles pole ühist veevärki ega kanalisatsiooni. Külas on mõned väikese võimsusega pumbamad. Neid haldavad kliendid ühiselt.

Arvestades keskkonnakaitselisi vajadusi, on edaspidi külla tarvis rajada imbväljakuid, korraldada üksikmajapidamiste ja talude heitvete puhastamist. On võimalik saada abi programmist, mis pakub teatud tingimuste täitmisel rahastust nii vee-, kanalisatsiooni- kui ka teede korrastuse projektidele.

2.7.4. Prügimajandus

Seadus näeb ette, et majapidamised on sõlminud jäätmeveolepingud. Lisaks on külakeskusesse paigaldada tasuta liigiti kogutavate pakendite konteiner. Sellesse võib koguda ka veidi klaaspakendeid.

Olukord ei rahulda, sest konteineri tühjenduskorrad on liiga harvad. Tühjendatakse üks kord kuus, kuid konteiner täitub juba kuu keskel. Inimestel on tarvis eraldi passida, millal saab konteinerisse jäätmeid viia.

2.7.5. Postisideteenused

Kohapeal osutab postiteenuseid postiljon, kes toob postisaadetised postkastidesse. Lähim postkontor asub Vastemõisas.

Käesoleva arengukava koostamisel arutati, kuidas postkastialustest võiks saada ühtlasi ka küla visiitkaardid – ühtses stiili kujundatud tahvlid, millele kirjastid kinnituvad.

2.7.6. Telefoniühendus, arvutid, internet

Mobiiltelefon on kõigil, kes on seda soovinud. Jätkuvalt on probleemid mobiilileviga. Paljud külaelanikud peavad oma hoones või õuel otsima kohta, kus saab telefoniga mõlemale poolele kuuldavalt rääkida.

Aeg-ajalt on probleeme telepildi levikuga.

Jõudsalt on kasvanud arvutite kasutamine, kasutatakse erinevate teenusepakujate internetti.

Küla läbib valguskaabel, mis on ühine Epra, Kildu, Lemmakõnnu, Ilbaku, Ivaski, Kobruvere, Metsküla ja Vastemõisa küladega. Aastal 2015. ehitati välja majapidamiste liitumist lairibaga. Kõiki sealseid majapidamisi teavitati, et Metskülas saab liituda internetiga. Kes soovisid, neile rajati valguskaablist väljavõte.

2.7.7. Infolevi

Vanemaealised kasutavad endist viisi info levitamiseks n.ö suust-suhu meetodit, ent nooremad eelistavad teateid lugeda internetist.

Külaseltsil on oma domeen: www.metskula.ee. On ka Facebook Viljandimaa Metsküla külaselts. Nii kodulehele kui Facebooki pannakse teateid ja tehakse postitusi.

Veebileht on ühtlasi küla tutvustus, sest sisaldab alalehti, mis tutvustavad koha ajalugu, on näha fotogalerii, samuti saab infot ühistest tegemistest ja olemas on vajaminevad dokumendid.

Kuna väga paljudel külaelanikel on võimalik kasutada internetti, siis levitatakse külateateid ka elektronpostiga.

Endistviisi võib tõdeda, et kõige parema infokättesaadavuse ja kontakti tagab naabrile külla minek või helistamine.

Külateateid on võimalik panna ka vallalehte Leole. Sinna saadetakse teated külapäeva ja jaanipäeva kohta.

2.7.8. Külaelanike koostöö

Varasematel aegadel on külas tegutsenud mitmed ühendused: hariduse, kultuuri, põllumajanduse vallas, kuid ka tuletõrjeühing ja noorteühendused. Taasiseseisvunud Eesti aja esimene seltsing oli Kodupaik Metsküla, millest kasvas välja samanimeline registreeritud mittetulundusühing.

Naabrite, lähemate tuttavate, töökaaslastega või sugulastega lävitakse meelsasti. On korraldatud mõned ühisüritusi, mille kokkukutsumise kui ka järelkajade kohta saab lugeda ajaleht Metsküla Elu lehekülgedelt.

Kui 2008. aasta suvel korraldati Kodupaik Metsküla ettevõtmisel edukalt küla esimene jaaniõhtu ja heakorralgud, siis nüüd on ühised jaaniõhutud kui ka kevadtalgud saanud traditsiooniks.

Kui riigimaantee kraavid on jaanipäevaks niitmata, siis tehakse sedagi ühiselt.

Ühiselt tehakse talgutöid ja hooldatakse ka siiani valla omanduses olevat endist rahvamaja kinnistut. Rahvamaja varemetele paigaldas selts mälestuskivi. Koht on heakorraldatud.

Seda mõtet pole veel lõpuni selgeks mõeldud, kas rahvamaja platsile on hoone taastamine tingimata vajalik. Muidugi on hea, kui on ühiskasutatav hoone, kus koos käia, kuid on tarvis ka raha, et katta hoone halduskulud.

Toimuvad ühingu koosolekud, millel arutakse küla puuduvat ning koordineeritakse ühiste sündmuste ettevalmistamist. Selts jätkab heakorralgute ja ühisürituste korraldamist.

Külakoosolekuid peetakse suviti Mäeotsa talu maale ühiselt ehitatud varjualuse all. Seltsi juhatuse koosolekuid on peetud käies koos külakorda. Külaelanike sooviks on arendada välja varjualusega külaplats.

Inimesed on teotahtelised. Ühised huvid ja elus kogetud ning omandatud oskused on edasiviiv ressurss. Kogu Metsküla elu vajab mitmekülgset arendamist ega saa taanduda vaid meelelahutuslikele tegevustele. On oluline, et Metsküla inimesed tegutsevad ühtse kogukonnana oma kodupaiga, selle ümbruse korrastusega. See ongi küla tegelik elu, samuti kohalik ettevõtlus ning inimestele vajalike liikumisvõimaluste eest seismine ja oma vajadustest märku andmine.

Koostöö vallavalitsusega on hea. Külaseltsi juhatuse liige osaleb valla külavanemate ümarlauas.

15. oktoober 2018 vastu võetud Põhja-Sakala valla arengukava aastateks 2019–2025 peab oluliseks külade ühistegevusi. Selles arengukavas on kultuuri, külaliikumise ja kodanike ühenduste peatükis seatud strateegiliseks eesmärgiks omavaheline koostöö valla maine kujundamisel. On püstitatud siht, et igal külal või piirkonnal on tegus külavanem või kontaktisik.

Füüsiliste kui ka juriidiliste isikutena registreeritud maaomanikud on loonud ühistu Metsküla Maapandusühistu MTÜ, millel on 32 liiget.

3. Arengukava jälgimine, korrigeerimine

Arengukavas toodud tegevuste jälgimist teostavad külavanem ja MTÜ Kodupaik Metsküla juhatus. Arendusvajadusi arutatakse küla üldkoosolekul. Arengukava vaadatakse läbi vastavalt vajadusele ning viiakse sisse muudatused.

4. Küla tulevikupilt – METSKÜLA VISIOON 2029

Metsküla on elujõuliste majapidamistega, stabiilse rahvaarvuga, heakorrastatud, looduslähedane, turvalise ja avatud elukeskkonnaga, sõbralik ning ühtehoidev külakogukond.

On leitud oma juured, väärtustunud kohalik kultuuri- ja ajaloopärand.

On soov siduda oma tulevik kodukohaga.

5. Metsküla küla arengukava tegevuskava 2019 – 2029

5.1. Eelisarendatavad valdkonnad

Metsküla küla investeeringud

- 1.1. Nõrga ojale mitmeotstarbelise veekogu paisutamine: veehoidla, suplus- ja puhkekoht.
- 1.2. Külla infostendi, teadete tahvli ja taluviitade paigaldamine.
- 1.3. Koostöös postiettevõttega teede äärde Kõpu kihelkonna seeliku värvides triibuliste postkastialuste paigaldamine.
- 1.4. Rahvamaja kinnistu korrashoidmine ja arendamine.
- 1.5. Vana Tohvri silla taastamine.
- 1.6. Koostöös kinnistute omanikega Metsküla küla planeeringu tegemine, objektide detailplaneeringud.
- 1.7. Küla miljööväärtuslike ja ajalooliste objektide arendamise toetamine.

Metsküla elukeskkond, teed ja võrgud

- 2.1. Mõjutamine ja nõudmine, et riigimaanteele nr 24150 Metsküla – Viljandi (11 km) paigaldatakse mustkate.
- 2.2. Mõjutamine ja nõudmine, et Metsküla – Kildu riigimaanteele nr 24215 paigaldatakse mustkate kuni Viieteeristini.
- 2.3. Kergliiklustee rajamine neljast suunast külakeskusesse.
- 2.4. Kergliiklustee rajamine Metskülast Vastemõisa.
- 2.5. Külakeskuses liiklusohutuse tagamine.
- 2.6. Küla keskusese tänavavalgustuse parandamine (lisada vähemalt kolm tänavavalgustusposti ja valgustid).
- 2.7. Mobiilside ja interneti kättesaadavuse parandamine.
- 2.8. Bussiliikluse korralduse mõjutamine seoses töökohtade ja õpilaste kooli-koju sõitudega.
- 2.9. Külas turismitegevuse toetamine, sellekohaste ühiste arutelude korraldamine.
- 2.10. Miljööväärtuslike alade säilitamine ning hooldamine.
- 2.11. Sorteeritud jäätmete kogumispunkti arendamine, s.h ettepanekute tegemine, et tühjendusgraafikud vastaksid külaelanike vajadustele.
- 2.12. Tehakse koostööd külas turvalisuse tagamiseks (naabrivalve, õppeüritused tuletõrje, esmaabi jms teemadel).

Metsküla ühistegevus

- 3.1 Küla noori ja lapsi informeerida ja kutsuda aktiivselt osalema külaelus.
- 3.1. Õpilaste kodu-uurimusliku tegevuse ja külaeluga seonduvate loovtööde koostamise soosimine.
- 3.2. Lastele loodusretkede ja töötubade korraldamine.
- 3.3. Küla maineürituste toetamine: avatud talude päevad, Nõrga talu lillepäevad jm.
- 3.4. Külas ja külale ühisürituste korraldamine: jaanipäev, talgud, külapäev.
- 3.5. Metsküla külalehe Metsküla Elu väljaandmine.
- 3.6. Metsküla külalehete levitamine Facebooki Viljandimaa Metsküla Külaselts, internetis oleva kodulehe www.metskula.ee kaudu ning meililistis.
- 3.7. Küla toetab oma piirkonna kandidaadi valimist omavalitsuse esindusorganitesse.
- 3.8. Küla valib ja rakendab oma esindaja Põhja-Sakala valla külasid ja asulaid esindavasse organisse.
- 3.9. Osalemine paikkonna ühistegevustes: ümarlaud, rahvakogud jms.

6. Lisad

Lisa 1. Metsküla SWOT-analüüs

Metsküla olulised tugevused

1. Külaseltsil on tubli juhatus.
2. Metsküla külal on hea asukoht.
3. Turvaline paik, kus head naabrid, naabrivalve.
4. On ilus loodus, kaunid kodud.

Metsküla olulised nõrkused

1. Puudub kõvakattega tee.
2. Külas on tänavavalgustus puudulik.
3. Noori on vähe, noored pole külaelus aktiivsed.

Metsküla olulised võimalused

1. Edukad projektid, valitsuse lisarahastus küla jaoks olulisteks investeeringuteks (järv, kergliiklusega tee, uus kiik, huvitava atraktsioonid, külamaja)
2. Riigis (maakonnas) toimuv majanduse kasv, ettevõtlikkuse kasv, uute töökohad loomine
3. Valitsuse otsused, mis toetavad noorte perede otsuseid maapiirkonda kodu rajamisel.
4. Viljandi linn ja Soomaa kui hea mainega piirkonnad on lähedal.

Metsküla olulised ohud

1. Võimuvahetus, poliitikute tegevus.
2. On suur vald.
3. Rahvastiku väljaränne, noorte väljarändamine külast.
4. Riigil ja/või omavalitsusel külaelu edendamise vastu huvi puudumine.

Lisa 2. Metsküla arendusolukord 20. oktoober 2018

Metsküla tugevused	Metsküla nõrkused
<p>Teeäärne küla kui läbisõiduhoov Hea asukoht Hea asukoht Suhteliselt hea asukoht Turvaline Turvaline Naabrivalve Soomaa lähedus Küla jaanipäevade korraldamise traditsioon Rahulik elukeskkond Ilus loodus Ilus loodus Kena loodus Hooldatud ja hoolitsetud kodud Kaunid kodud, mida korraldatakse järjest enam Heakorrasstatud küla Palju külaelanikke ja noori Hea koht laste kasvatamiseks Head naabrid Üksteistest hoolitakse Koostööd tegev kogukond Küla hing Maie Külaseltsi juhtimine Külaseltsi juhtimine Olemas koht ühiskasutatava järve (veekogu) jaoks</p>	<p>Noortel pole midagi teha Hajasustesse info levitamine Tolmune tee Viljandisse Tolmune tee Viljandisse Tolmune tee Viljandisse Tolmune tee Viljandisse Metsaveoautod kihutavad Küla on nagu läbisõiduhoov Ebapiisav valgustus külavahel Kehv noorte ja laste kaasatus ühistegevustesse Noored ei taha külaelu edendada Ühistransport pole hea Ühistransport pole hea Eraomanikud ei vastuta oma omandi eest Lagunenud hooned Ei ole kauplust Tuleb kaugele tööle käia Külas vähe töökohti Töökohad Pole huvi teha Pole keskset kohta kooskäimiseks Pole kohta, kus talvel koos käia Omavaheline suhtlus on kaootiline Kõik inimesed ei ole aktiivsed Pole aktiivseid Võiks olla rohkem aktiivseid inimesi, kaasalööjaid Aktiivsete inimeste nappus</p>
Võimalused Metskülale	Ohud Metskülale
<p>Soomaa lähedus ja mainekujundus Viljandi on lähedal Teeäärne küla kui läbisõiduhoov Tolmuvaba tee Tolmuvaba tee tõmbekeskusse Kergliiklustee Kergliiklustee Noored pered, kes rajavad külla kodu Majanduse kasv Ettevõtluse kasv Töökohad IKEA Projektid ja projektidega lisanduv raha Edukad projektid Raha investeringuteks (veesilm) Huvitav atraktsioon, mida mujal (teistel) pole Külamaja Veekogu Nõrga ojal Järv Uus külaliik</p>	<p>Majanduslangus Vald on suur Vald on suur Poliitikute vahetumine Migratsioon Rahvastiku väljaränne Noorte külast inimest väljaränne Võimuvahetus Keskkonnakatastroof Suured veoautod sõidavad suurel kiirusel Tihe liiklus, suured veokid Terrorism Kiskjad (hundid) Metsloomad (hundid) Mürgitatud põllud</p>

Lisa 3. Metsküla küla arengukava 2008- 2018 tegevuskava analüüs

Tegevus	Tähtaeg
Metsküla keskusele planeeringu tegemine	2008
Rahvamaja kinnistu korrastamine	2008
Seltsitegevuse arendamine, ühisürituste (talgud, jaanipäev) korraldamine	2008-2018
Metsküla suplus- ja puhkekoha rajamine	2009
Külale maineürituse väljatöötamine, käivitamine	2009
Külakeskuses liiklusohutuse tagamine: kiiruse piirangud, valgustamine	2010
Lastele looduslaagrite, -retkede, elamuskoostuste korraldamine	2010
Külla infostendide rajamine, teade tahvlite ja viitade paigaldamine	2011
Külaplatsi rajamine, sellele katusealuse püstitamise	2011
Sorteeritud jäätmete kogumispunkti loomine	2012
Küla keskus kergliiklustee rajamine	2013
Külapäeva korraldamine	2010, 2015
Metsküla külalehe „Metsküla Elu“ väljaandmine	2010, 2015
Metsküla – Viljandi (11km), Metsküla – Nõrga (1 km), Metsküla – Vidu (3 km) teede tolmuwabaks muutmine	2018

Eelmise perioodi tegevuskava täitmist on 2018. aasta sügisel analüüsitud valgusfoori meetodil:

- ✓ roheline – täidetud, toimub;
- ✓ kollane – osaliselt täidetud;
- ✓ punane – täitmata.

Lisa 4. Arengukava koostamise töörühma koosolekutel osalejate nimekiri

20. oktoober 2018.a arengukava töörühm kogunes õppekäigule Pärnumaa Metskülla ja seejärel Haapsalusse seminarile

Ken-Robert Köpp	Mäeotsa talu
Robert Köpp	Mäeotsa talu
Maie Arba	Tupe talu
Laivi Piir	Mäeotsa talu
Eva Aavik	Sooba-Tõnise talu
Ülo Teever	Sooba-Tõnise talu
Ilona Kaldvee	Jaanimäe korteriühistu
Ritaur Jürgen	Jaanimäe korteriühistu
Reelika Pigul	Männikivi talu
Mehis Vinni	Männikivi talu
Sirje Tõnisson	Raja talu
Vambola Tõnisson	Raja talu
Toomas Kukk	Nõrga talu
Krista Kukk	Nõrga talu

18. november 2018.a. arengukava töörühm kogunes Vastemõisa rahvamajja arengukava arutelule ja kinnitamisele.

Hille Nurmeots	Nurmeosta talu
Madis Pruus	Nurme talu
Laivi Piir	Mäeotsa talu
Eva Aavik	Sooba-Tõnise talu
Eha Siimu	Leppoja talu
Enno Siimu	Leppoja talu
Meelis Issak	Miku talu
Eduard Sangernebo	Oodre talu
Andres Vinni	Kivioja talu
Maie Arba	Tupe talu